

قسمت دوم

با الهام از بهترین شیوه ها و اقدامات جامع
پیشنهاد برنامه ای عملی برای مهار با تورم مزمن

تحریم‌های فلج‌کننده طی سال‌های اخیر، تأثیرات منفی و مخربی بر تجارت خارجی ایران برجای گذاشته‌اند. این تحریم‌ها نه تنها جریان انتقال فناوری‌های پیشرفته به کشور را مسدود کرده‌اند، بلکه مسیر ورود سرمایه‌گذاری را نیز تا حد زیادی مسدود نموده و ایران را از مشارکت فعال در زنجیره‌های ارزش (FDI) مستقیم خارجی جهانی محروم کرده‌اند.

تداوم این وضعیت، با کاهش سطح رقابت‌پذیری اقتصاد ملی و محدودسازی رشد بخش‌های مولد، آینده توسعه پایدار کشور را با چالش‌های جدی مواجه می‌سازد

تحقق اهدافی چون رفاه عمومی، رشد اقتصادی، پیشرفت پایدار، عدالت اجتماعی، ایجاد چشم‌اندازی مثبت برای نسل جوان و تضمین ثبات و انسجام ملی تنها در سایه یک الگوی اقتصادی و اجتماعی مبتنی بر عقلانیت، برنامه‌ریزی سنجیده و دور از ملاحظات ایدئولوژیک امکان‌پذیر است.

چنین مدلی باید بر پایه شواهد علمی، تجربیات موفق جهانی، و نیازهای واقعی جامعه طراحی شده و با بهره‌گیری از ظرفیت‌های داخلی و مشارکت فعال مردم، مسیر توسعه‌ای متوازن و پایدار را هموار سازد.

مبارزه با تورم بیش از ۴۳/۳ درصد تنها از طریق اصلاح ساختاری منسجم و جامع مدل اقتصادی امکان‌پذیر است!

کاهش برخی صفرها از پول ملی، آنگونه که بانک مرکزی پیش‌بینی کرده است، تنها در چارچوب اصلاحات همه‌جانبه اقتصادی می‌تواند موثر باشد.

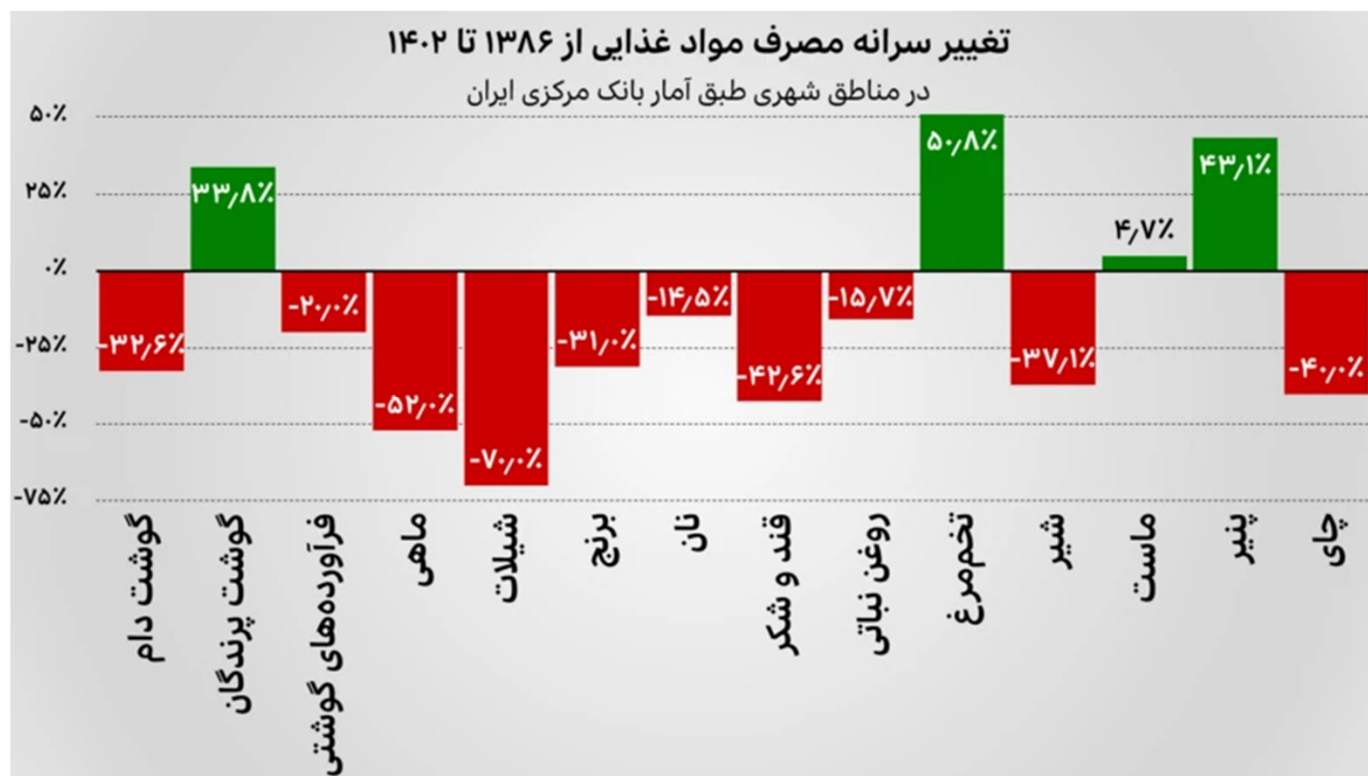
تصمیم دولت ترامپ برای اعمال «فشار حداکثری» بر اقتصاد ایران، خطر حاد فروپاشی اقتصادی را تشدید می‌کند

پیامدهای تورم ، برنامه عملی

- در حال حاضر، **حدود 60 درصد** از کارگران ایرانی در بهترین حالت، کمی بیش از **هشت میلیون تومان (حدود 140 یورو)** در ماه درآمد دارند. این مبلغ حتی کفاف اجاره یک آپارتمان 70 متری در اکثر مناطق تهران و بسیاری از شهرستان ها را نمی دهد.
- برای یک آپارتمان 60 تا 70 متری در ارزان ترین مناطق تهران، 200 میلیون تومان ودیعه (حدود 3300 یورو) و حداقل هفت میلیون تومان (حدود 116 یورو) اجاره ماهانه لازم است. مقایسه با قیمت های سال قبل در همین درگاه اینترنتی حاکی از افزایش قیمت حدود 100 درصدی است. سقف اجاره فوری مورد نیاز است!
- طی سه دهه گذشته، اجاره بها در ایران به طور متوسط سالانه حدود 20 درصد افزایش یافته است. با این حال، در آوریل و می 2023، هزینه های اجاره بیش از 38 درصد نسبت به مدت مشابه سال گذشته افزایش یافته است. (<https://iranjournal.org/Mai-2023-nach-ILNA-Reportage/>)

عوامل مهم تورم مزمن ترکیبی از سیاست های دولت، سوء مدیریت و تحریم های غرب است

پیامدهای تورم ، برنامه عملی

ریال، به عنوان نماد پولی کشور، با روندی مستمر و نگران کننده در حال سقوط آزاد ارزش است

پیامدهای تورم ، برنامه عملی

نرخ تورم سالانه در سال ۱۴۰۴ به بیش از ۴۳/۳ درصد رسیده، که تاثیر مستقیم بر قیمت کالاهای اساسی داشته است. قیمت اقلام ضروری مانند نان، گوشت، لبنیات و برنج به شدت افزایش یافته و قدرت خرید خانوارهای شهری و روستایی کاهش یافته است

- <https://donya-e-eqtesad.com/۱۴۰۳/۱۱/۴> تا ۵۰ درصد از خانوارها در شهرها و مناطق روستایی زیر خط فقر زندگی می کنند = تقریباً ۴۵ میلیون
- مرکز آمار نشان می دهد که نرخ فقر شدید در سراسر ایران حدود ۵ میلیون نفر برابر با ۶ درصد از جمعیت است
- نرخ عدم دسترسی به مسکن مقرون به صرفه در مناطق شهری ۴۹ درصد (۹/۵ میلیون خانوار) و نرخ بدمسکنی در مناطق روستایی ۴۰ درصد است. <https://iranchetor.com/> (۲/۴ میلیون خانوار)

مبارزه با تورم افسارگسیخته و همراه با آن، فقر عظیم در یک کشور ذاتاً ثروتمند، اقدامی فوری برای احیای عدالت اجتماعی

به باور من، مبارزه مؤثر با تورم مزمن نیازمند بسته‌ای جامع، هماهنگ و چندبُعدی از ابزارهای سیاست‌گذاری سیاست پولی/ مالی است. این رویکرد باید به‌طور اصولی با «رااهل‌های» تک‌بعدی و سطحی که صرفاً به یک جنبه از مسئله می‌پردازند، تفاوت داشته باشد.

در این چارچوب، توجه هم‌زمان به سیاست‌های پولی و مالی، اصلاحات ساختاری، کنترل انتظارات تورمی، تقویت بخش تولید، ارتقای بهره‌وری، تثبیت نرخ ارز و بازسازی اعتماد عمومی، از اجزای کلیدی چنین بسته‌ای به‌شمار می‌رود.

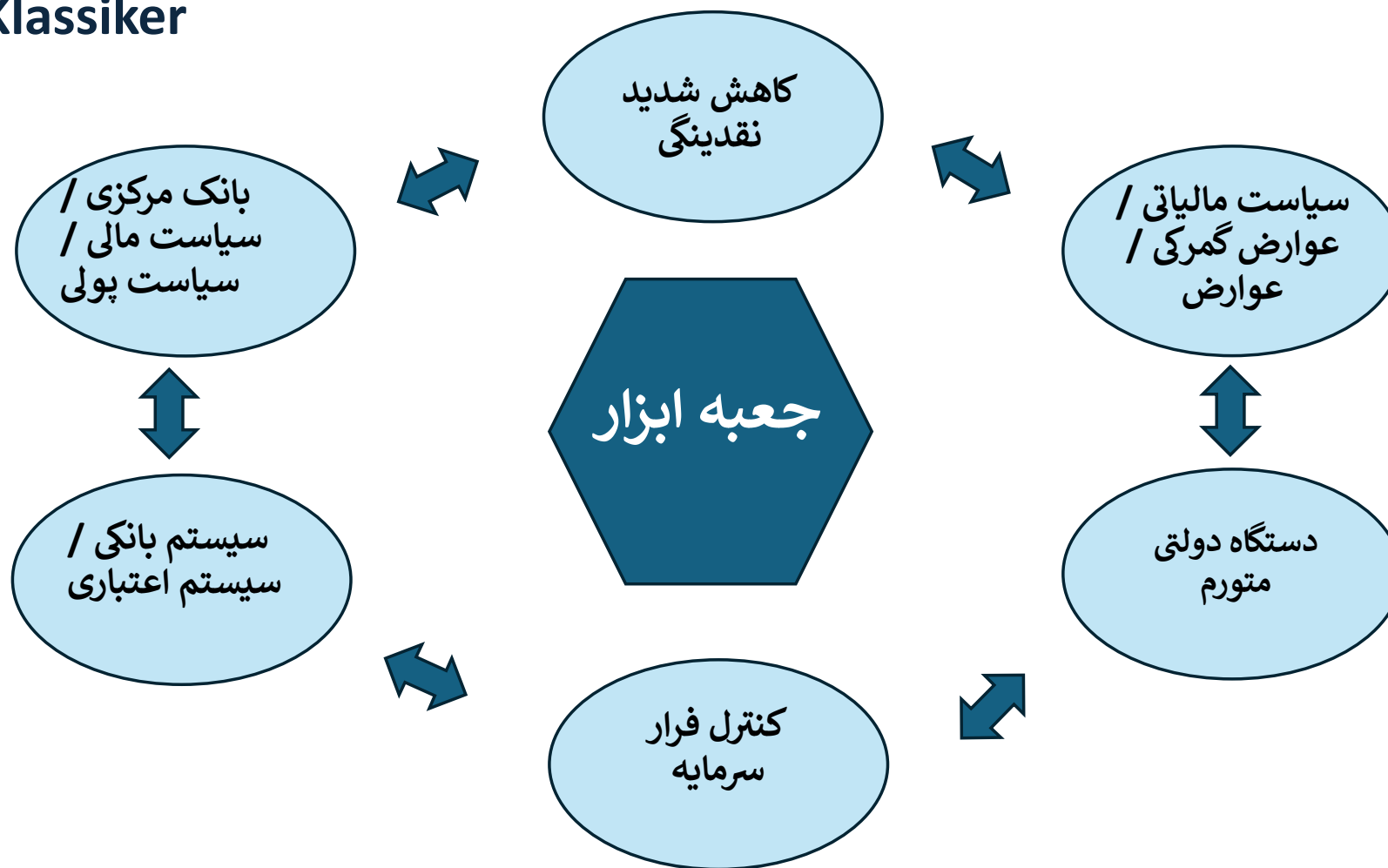
مبارزه پایدار و مؤثر با تورم مزمن و سطح بالای قیمت‌ها مستلزم آن است که کلیه ابزارهای سیاست‌گذاری سیاست پولی/ مالی به‌صورت منسجم، مستمر و در صورت امکان به‌طور هم‌زمان به کار گرفته شوند. این موضوع نه‌تنها نیازمند هماهنگی میان سیاست‌های پولی، مالی و ارزی است، بلکه به اجرای هم‌زمان اصلاحات ساختاری، بهبود بهره‌وری، و تقویت نظام نظارتی و نهادی نیز وابسته است.

فقط از طریق چنین رویکرد چندلایه و هم‌افزا می‌توان روند تورم را به‌طور پایدار کنترل کرده و بستر رشد اقتصادی باثبات را فراهم ساخت.

برای مقابله مؤثر با تورم وارداتی، رفع تحریم‌ها (بیش از ۲۶۰۰ مورد تحریم موجود) همراه با نظارت هوشمندانه و دقیق بر اجرای قوانین گمرکی و عملکرد واردکنندگان عمده، ضرورتی انکارناپذیر است

دیدگاه ها / راه حل ها / اقدامات

Die Klassiker

دیدگاه ها / راه حل ها / اقدامات

کاهش شدید نقدینگی

سیاست پولی

بانک مرکزی، تصمیم گیرنده و مجری

1. افزایش نرخ سود کلیدی (بهره بین بانکی) از جاری 23% در 2 مرحله: 35%، 45%
هدف: سیاست باثبات پولی بانک مرکزی (کریدور: نرخ تورم 2-3 درصد)
2. کاهش سرمایه گذاری برای تامین مالی مصرف
3. فروش اوراق بهادار (اوراق قرضه) برای پایین آوردن نقدینگی در بازار
4. افزایش حداقل ذخیره بانک ها به منظور اعطای وام کمتر / وام محدودکننده به افراد و شرکت های خصوصی

سیاست مالی

اقدامات دولت:

1. کاهش هزینه های مصرفی دولت برای یک دوره تا 5 سال
2. افزایش مالیات بر درآمدهای بالا
3. تا حد امکان کاهش بدهی های جدید دولت، به استثنای سرمایه گذاری های مرتبط در بخش های تولیدی به منظور افزایش عرضه.
4. اجرای شرایط مناسب برای مقابله با فرار سرمایه (فرار سرمایه = تورم را تحریک می کند و به اقتصاد آسیب می رساند)

M2 در ماه می 2024، عرضه پول

به اوج 1935.6 میلیارد دلار رسید که نشان دهنده افزایش شدید در یک ماه بود.

ceicdata.com

دیدگاه ها / راه حل ها / اقدامات

کاهش شدید نقدینگی

اقداماتی برای تقویت اقتصاد / مشوق های دولت:

1. افزایش تدریجی تولید و عرضه به ویژه در بخش مواد غذایی و مسکن
2. افزایش محتاطانه دستمزد و حقوق و نظارت موقت بر قیمت ها

۱۶ اسفند ۱۴۰۳، دنیای اقتصاد

حجم نقدینگی کشور در دی ماه امسال به رقم ۹۷۲۳ هزار میلیارد تومان رسید که نسبت به پایان سال ۱۴۰۲ معادل ۲۳/۴ درصد رشد داشته است.
همچنین نرخ رشد دوازده ماهه نقدینگی در دی ماه امسال معادل ۲۸/۴ درصد محاسبه شده

دیدگاه ها / راه حل ها / اقدامات

بانک مرکزی / سیاست
مالی / سیاست پولی

- **شوک ارزی:** نرخ دلار طی 3 ماه (شهریور تا اسوند 1403) از حدود 59000 تومان به بیش از 94000 تومان افزایش یافت. خطر شدید «تورم فوق العاده» وجود دارد و بیم آن می رود که اقتصاد منفجر شود. این جهش قیمت مواد غذایی اساسی را گرانتر کرده و از جمله، دسترسی افراد به دارو (افزایش قیمت 50 تا 100 درصد) و درمان ها را به طور قابل توجهی دشوارتر می کند. شوک ارزی اخیر صرفاً به دلیل تهدید فشار حداکثری آمریکا نبود، بلکه ناشی از تصمیمات داخلی ایران بود (به توصیه کارشناس اقتصادی آقای مسعود نیلی، ارزش نیمایی به «ارز توافقی» تبدیل شد).
- یکسان سازی سیاست پولی ایران، یعنی بدون «دلار ۳ نرخ» 1. نرخ رسمی، 2. نرخ نیماء، 3. نرخ بازار آزاد.
- استقلال بانک مرکزی از قوه مجریه و بیت رهبری تا بتواند بر کارکرد واقعی خود «ثبات قیمتی و پولی» متمرکز شود.
- بدون اصلاحات عمیق اقتصادی و بدون شفافیت کامل نهادهای ولایی که تحت کنترل دولت نیستند و درآمدهای هنگفتی از مبادلات ارزی دارند، نمی توان از شوک های ارزی آتی جلوگیری کرد.

بدون استقلال واقعی بانک مرکزی از قوه مجریه، لغو تحریم ها و رشد اقتصادی پایدار، «ثبات قیمتی و پولی» و در نتیجه مبارزه با ابر تورم غیر قابل تصور است.

دیدگاه ها / راه حل ها / اقدامات

سیستم بانکی /
سیستم اعتباری

اصلاحات بنیادی نظام بانکی/نظام اعتباری، تصویب FATF، تصویب توافقنامه بین المللی BASEI

I-III

1. افزایش حداقل ذخیره بانک ها به 25 درصد سرمایه بانکی (نسبت سرمایه)
2. اعطای وام کمتر / سیاست اعتبار محدود
3. آقای همتی خطاب به نمایندگان گفت «از من نخواهید صحبت‌هایی را مطرح کنم که دشمن را شاد کند» از جمله اینکه «ناترازی»، بانک‌های ما وحشتناک است.

بررسی‌های آماری نشان می‌دهد که ۳۷ درصد از بانک‌های کشور در وضعیت سالم، ۳۱ درصد در وضعیت ناسالم و ۳۲ درصد به عنوان بانک‌های زامبی شناخته می‌شوند

۱۶ اسفند ۱۴۰۳ دنیای اقتصاد

4. راه حل ممکن: کاهش بدهی / تجدید ساختار ترازنامه آنها، در صورت لزوم به تدریج آنها را از بازار خارج کنید (انحلال). تعداد زیادی از بانک های خصوصی با هدف تامین مالی افراد خصوصی با نفوذ و/یا شرکت ها/شرکت های هلدینگ آنها بدون وثیقه کافی تاسیس شده اند. این امر بدون حمایت بانک مرکزی ممکن نبود.

هم اکنون در شبکه بانکی کشور بیش از ۵۰۰ میلیون حساب داشته باشیم همین موضوع است که باعث می شود به طور میانگین به نسبت جمعیت کشور، تعداد حساب های بانکی هر ایرانی بین ۴ تا ۵ حساب باشد <https://modirinfo.com/manager/5>

دیدگاه ها / راه حل ها / اقدامات

کنترل فرار سرمایه

حجت میرزایی مشاور اقتصادی پزشکيان
(<https://www.toseeirani.ir/>)

با این تحریم و این سازوکاری که ناشی از تحریم شکل گرفت، ما با خروج " سرمایه بزرگی مواجه شدیم؛ به طوری که تقریباً سالانه ۱۰ تا ۲۰ میلیارد دلار خروج سرمایه اتفاق افتاد و براساس گزارش‌های رسمی سال گذشته حدود ۲۰ میلیارد دلار ارز از ایران فرار کرده است.

فرار سرمایه پدیده‌ای است که به اقتصاد آسیب می‌زند و به تورم نیز دامن می‌زند

اقدامات مناسب:

1. محدودیت خرید ارز برای اشخاص و شرکت های خصوصی ، معامله ارز در بازار سیاه یا از طریق صرافی
2. نظارت/محدود کردن نقل و انتقالات خارجی
3. Early warning system for capital flight انتقال سرمایه به خارج از کشور را به شدت کنترل کنید
4. نظارت بر مبادلات (صرافی ها) و بازارهای ارز
5. محدودیت سرمایه گذاری در خارج از کشور
6. انباشت و سرمایه گذاری درآمدهای صادراتی در داخل
7. بهبود کلی شرایط برای سرمایه گذاری

دیدگاه ها / راه حل ها / اقدامات

دستگاه دولتی متورم

تعداد کل کارمندان دولت در کشور، 2 میلیون و 379 هزار و 151 نفر است که البته نیروهای مسلح داخل این آمار نیستند

(<https://president.ir/fa/113844>, 15.02.2020)

42.11 دهم درصد و نزدیک یک میلیون جمعیت کارمندهای دولت را خانم ها تشکیل می دهند

اقدامات مناسب و قابل قبول اجتماعی برای کاهش هزینه های مربوط به پرسنل و فربهی نهادهای دولتی بدون کارایی لازم

- توقف استخدام دولتی در سراسر کشور به استثنای مقامات/سازمان های حیاتی (ایمنی هوانوردی، دیجیتالی شدن، ممیزان مالیاتی، دادستانهای مالیاتی، حفاظت فاجعه ها، حفاظت از مرزها، گمرکات و غیره)
- کاهش و توانمندسازی پرسنل : پرداخت حق سنوات مناسب، حفظ حقوق بازنشستگی. به تناسب با رشد اقتصادی (به کارگیری مجدد نیروی انسانی کمبازده از طریق توانمندسازی و آموزش هدمند برای تبدیل آنان به کارشناسان حرفه ای در حوزه ی حسابرسی و بازرسی مالیاتی)، باید کارکنان اخراجی به شغل های تولیدی و با کیفیت بالاتر منتقل شوند (ایجاد یک آژانس ویژه برای هدایت به سمت مهارت آموزی، آماده سازی و همراهی در مسیر شغلی جدید).
- دیجیتالی سازی ادارات و سازمان های دولتی، کاهش بروکراسی در فرآیندهای صدور مجوز و مقررات، به عنوان مثال در شهرداری ها، دفاتر ساخت و ساز و غیره

دیدگاه ها / راه حل ها / اقدامات

سیاست مالیاتی /
عوارض گمرکی /
عوارض

- مشخص است که بودجه ملی ایران به شدت به درآمدهای نفت و گاز وابسته است، در حالی که مالیات و عوارض حدود 31 درصد از درآمدها را تشکیل می دهد. این شرایط باید به تدریج در یک جدول زمانی 3-5 سال تغییر کند
- اجرای مالیات بر عایدی سرمایه به صورت یک نرخ ثابت ۲۵٪ بر سود سرمایه

Kapitalertragsteuer

در مورد سود سهام: بر اساس اصلاحیه ماده ۱۰۵ قانون مالیات های ایران، سود سهام از مالیات معاف است. این معافیت باید لغو شده و سود Dividenden سهام نیز به طور ثابت با نرخ ۲۵٪ مشمول مالیات شود

- **کلاهبرداری مالیاتی**: طبق برآوردهای رسمی، سالانه حدود 100 هزار میلیارد تومان (معادل بیش از 3.3 میلیارد یورو) از کلاهبرداری مالیاتی می شود که حدود 40 درصد از کل درآمد مالیاتی یک سال مالی را شامل می شود.

Steuerhinterziehung / tax evasion

<https://iranjournal.org>

جدای از «ستاد اجرایی فرمان امام» با ثروت و سرمایه ده ها میلیارد دلاری، و ده ها شرکت فعال در حوزه های مختلف، دست کم ۹ بنگاه بسیار بزرگ اقتصادی دیگر، زیرمجموعه رهبر جمهوری اسلامی است: آستان قدس رضوی، ستاد اجرایی فرمان امام، کمیته امداد امام و بنیادهای مستضعفان، بنیاد شهید، بنیاد برکت، بنیاد علوی، بنیاد ۱۵ خرداد و بنیاد مسکن.

آن چنان که بهزاد نبوی گفته، تنها چهار نهاد زیرمجموعه خامنه ای ۶۰ درصد ثروت ملی را در اختیار دارند: ستاد اجرایی فرمان امام، قرارگاه خاتم الانبیاء سپاه، آستان قدس رضوی و بنیاد مستضعفان

محسن صفایی فراهانی، قائم مقام وزیر اقتصاد در دولت خاتمی و نماینده مجلس ششم هم، سهم این بنیادها و مجموعه های اقتصادی زیر نظر رهبر جمهوری اسلامی را ۶۵ درصد تولید ناخالص داخلی کشور برآورد کرده است.

گردش مالی و پولی و محاسبه سود و زیان نهادهای معظم اقتصادی زیرمجموعه خامنه ای از نظارت عالی دیگر نهادهای حکومتی، و نیز پرداخت مالیات مصون هستند.

دیدگاه ها / راه حل ها / اقدامات

سیاست مالیاتی /
عوارض گمرکی /
عوارض

درآمد حاصل از کار غیر مستقل (حقوق بگیر):

- بخش دولتی: نرخ مالیات یکنواخت 10٪. این نرخ مالیات باید بدون تغییر باقی بماند.
- بخش خصوصی: مالیات تصاعدی با نرخ مالیات بین 10 تا 35 درصد بسته به سطح درآمد.

مالیات افراد ثروتمند با درآمد بالا: بالاترین نرخ مالیات باید از 35 درصد فعلی به حداقل 45 درصد افزایش یابد
مالیات بر ثروت برای ثروت های کلان

- Einkommen aus selbstständiger Tätigkeit und Gewerbebetrieb:**
- Bis zu 500.000.000 IRR: **15 %**
- 500.000.000 bis 1.000.000.000 IRR: **20 %**
- Über 1.000.000.000 IRR: **25 %**

• <https://en.wikipedia.org>

به طور کلی مالیات فعلی یکسان از سود شرکت ها 25٪
شرکت های بورس اوراق بهادار تهران
از کاهش نرخ 22.5 درصدی بهره مند می شوند

استثنا: 15 درصد نرخ مالیات برای
کسب و کارهای جدید/استارت آپ در 3
سال اول پس از تأسیس

دیدگاه ها / راه حل ها / اقدامات

سیاست مالیاتی /
عوارض گمرکی /
عوارض

- نرخ کلی مالیات بر ارزش افزوده فعلی در ایران 9 درصد است.
- کاهش مالیات بر ارزش افزوده مواد غذایی اساسی، آب و برق از 7 درصد فعلی به 5 درصد به منظور رفع باری از دوش خانوارهای با درآمدهای پایین و متوسط (= کاهش قیمت، بحث عدالت). کاهش تعرفه واردات انواع گوشت، مرغ، غذای کودک، حبوبات و ...
- افزایش مالیات بر ارزش افزوده کالاهای لوکس به 22 درصد

کل سیستم مالیاتی ایران ناعادلانه است و بنابراین نیاز به اصلاحات اساسی دارد

- نوسازی / دیجیتالی سازی ساختارهای سازمان های مالیاتی
- صلاحیت و تقویت ممیزان مالیاتی برای جمع آوری بیشتر و کارآمدتر مالیات
- Entbürokratisieren قوانین مالیاتی، کاهش اساسی بسیاری از استثنایهای غیرشفاف
- جمع آوری مالیاتی بسیاری از موسسات خیریه، مذهبی و همچنین کلیه "هولدینگ ها" و "اگ" های تحت کنترل سپاه/ بسیق/ بیت رهبری.